

Oriveden kaupungin ja Juupajoen kunnan

TURVALLISUUSSUUNNITELMA 2011–2015

Hyväksytty Oriveden kaupunginvaltuustossa 29.11.2010
Tarkistettu Oriveden kaupunginvaltuustossa

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO JA TURVALLISUUSSUUNNITTELUN TAUSTAA.....	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI	7
2.1	ASUMISTURVALLISUUS	7
2.1.1	Yleistä	7
2.1.2	Tilanne Orivedellä tällä hetkellä	7
2.1.3	Tilanne Juupajoella tällä hetkellä	8
2.1.4	Haasteita ja ongelmia erityisryhmien asumisturvallisuudessa.....	9
2.2	LIIKENNETURVALLISUUS.....	11
2.2.1	Ylä-Pirkanmaan liikenneturvallisuussuunnitelma (2007) ja sen toimenpide-ehtotusten toteutuminen	11
2.2.2	Vaarallisten aineiden ohikuljetukset	13
2.2.2.1	Vaarallisten kemikaalien kuljetus maanteillä	13
2.2.2.2	Vaarallisten kemikaalien kuljetus rautateillä	13
2.3	KATUTURVALLISUUS.....	13
2.3.1	Katuturvallisuuden nykytila.....	13
2.3.2	Kameravalvonta	15
2.3.3	Katuturvallisuuden lisääminen.....	15
2.4	LAPSET JA NUORET	15
2.4.1	Lasten ja nuorten hyvinvointi.....	15
2.4.2	Nuorten ammatillinen koulutus, työttömyys ja toimeentuloturvan tarve.....	17
2.4.2.1	Nuorten ammatillinen koulutus	17
2.4.2.2	Työttömyys.....	18
2.4.2.3	Toimeentulotuki	19
2.4.3	Laillisuus- ja asennekasvatus.....	20
2.4.3.1	Nykytilanne.....	20
2.4.3.2	Toimenpiteet	21
3	TURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET	22
4	SEURANTA JA ARVIOINTI	23

1 JOHDANTO JA TURVALLISUUSSUUNNITTELUN TAUSTAA

Valtioneuvosto teki 8.5.2008 periaatepäätöksen toisesta sisäisen turvallisuuden ohjelmasta. Ohjelmassa hallitus määrittää poikkihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelma ulottuu vuoteen 2015.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimaa maata vuonna 2015.

A. Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

B. Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja häiriö-tilanteisiin.

Sisäisen turvallisuuden keskeisinä tulevien vuosien **haasteina** nähdään :

- syrjäytyminen
- tapaturmien määrä
- väestöryhmien väliset suhteet
- väkivalta
- suuronnettomuudet
- yhteiskunnan haavoittuvuus
- rajat ylittävä rikollisuus
- tietoverkkorikollisuus
- terrorismi ja väkivaltainen radikalisoituminen

C. Paikallinen turvallisuussuunnittelu on sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoa paikallisella tasolla, jossa kansalliset tavoitteet sovitetaan yhteen paikallisen turvallisuustilanteen analyysin tuottaman tiedon kanssa.

Paikallisen turvallisuussuunnitelman **tavoitteena** on parantaa turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksien, tapaturmien, rikosten ja häiriöiden määrää ja lisätä turvallisuuden tunnetta.

Keskeisenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi on turvallisuussuunnittelu, joka toteutetaan eri viranomaisten ja toimijoiden välisenä laajana yhteistyönä. Yhteisesti laadittu turvallisuussuunnitelma ohjaa ja koordinoi toimintaa. Suunnitelma mahdollistaa jatkuvuuden sekä yhteisen vastuunjaon turvallisuudesta ja rikollisuuden ehkäisystä.

Turvallisuussuunnittelu ja turvallisuustyö on osa kunnan kaikkien toimialojen työtä.

Jokaisella toimialalla on sen luonteesta johtuvia erityispiirteitä, jotka vaikuttavat siihen, miten käytännössä turvallisuustyötä tehdään.

Turvallisuustyö on myös yhteistyötä kunnan ja kunnan ulkopuolisten organisaatioiden kuten esim. seurakunnan, poliisin ja alueellisen pelastustoimen sekä yksityisten yritysten ja lukuisien järjestöjen kanssa.

D. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on paikallisen turvallisuussuunnittelun toimenpide-tavoitteiksi (ohjelman kohta 5.5 paikallisen turvallisuuden kehittäminen) asetettu seuraavaa:

1. (tp 1) Uudenmuotoiset paikalliset turvallisuussuunnitelmat käsitellään valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana.

Paikallisissa turvallisuussuunnitelmissa viranomaiset ja järjestöt sopivat yhteisistä toimista rikosten, häiriöiden, onnettomuuksien ja tapaturmien ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tällä ohjelmakaudella turvallisuussuunnittelulla puututaan erityisesti väkivalta-tapauksiin ja tapaturmiin.

- Alkoholihaittojen torjuntaa koskevat tavoitteet ja yhteiset toimenpiteet sisällytetään turvallisuussuunnitelmiin.

- Huolehditaan turvallisuuden eri toimialojen kattavasta ja joustavasta integroinnista paikalliseen turvallisuussuunnitteluun (esim. tuote- ja liikenneturvallisuus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tapaturmien ehkäisy).

- Toteutetaan toimia, joilla elinkeinoelämä ja järjestöt saadaan mahdollisimman kattavasti mukaan paikalliseen turvallisuussuunnitteluun.

- Paikallisten turvallisuussuunnitelmien laatimisvaiheessa tulee huomioida etnisten vähemmistöjen turvallisuus ja kuulla soveltuvalla tavalla etnisten vähemmistöjen näkemyksiä.

- Päivitys 5.11.2008/Kauhajoen tapahtumat:

Sisäasiainministeriö on lähettänyt Kauhajoen tapahtumien jälkeen kaikille kunnille kirjeen, jossa se kannustaa kuntia turvallisuussuunnitelmien laadintaan. Oikeusministeriön rikosentorjuntaneuvosto on lähettänyt kaikille vuoden 2009 alussa työnsä aloittaville valtuustoille **tarkistuslistan** siitä, miten väkivallan vähentäminen tulee ottaa huomioon paikallisissa turvallisuussuunnitelmissa.

Erityiskohteiden, kuten koulujen ja muiden riskianalyysin perusteella valittujen paikkojen turvallisuus kaikissa tilanteissa tulee varmistaa osana paikallista turvallisuussuunnittelua. Jokaisella peruskoululla, lukiolla, ammattikoululla, ... tulee olla päivitetty turvallisuussuunnitelma, jossa on otettu huomioon tulipalo- ja muiden riskien lisäksi myös uudet uhkat, jotka edellyttävät esimerkiksi poistumisen osalta toisenlaisia käytäntöjä kuin onnettomuudet. Turvallisuussuunnittelusta vastaavat paikalliset johtoryhmät (kunnan johto, poliisitoimen johto, alueellisen pelastustoimen johto) varmistavat, että turvallisuussuunnitelmat laaditaan ja tilanteita varten harjoitellaan.

2. (tp 3) Kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat, joissa on kuvattu toimenpiteet kylien turvallisuuden varmistamiseksi. Kylien turvallisuussuunnitelmat otetaan huomioon kuntien turvallisuussuunnitelmissa.

3. Tuetaan ja edistetään kylien turvallisuussuunnittelua osana (tp 4) harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen turvaamista.

Lähteet:

- Sisäisen turvallisuuden ohjelma, Valtioneuvoston yleisistunto 8.5.2008
- Toimeenpanosuunnitelma VNP 8.5.2008, Päivitetty: 5.11.2008 ja 29.4.2009
- Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano, Väliraportti 1/2009 (SM:n julkaisuja 15/2009) ja Väliraportti 1/2010 (SM:n julkaisuja 5/2010)

E. PAIKALLINEN TURVALLISUUSUUNNITTELU

Kuntaliiton linjauksen (Haiko, 2003) mukaan tehokas turvallisuustyö kunnissa vaatii:

- nykytilan perusteellista analysointia ja kartoitusta
- haasteellisen päämäärän ja konkreettiset tavoitteet
- yhteistoiminnan organisoinnin
- riskien ja turvallisuusongelmien tunnistamisen
- toimenpiteiden määrittelyyn
- toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraaminen

Riskit ja turvallisuus

Käsitelmäärittelyä:

”Turvallisuus” on abstrakti käsite, jonka avulla kuvataan jonkin oletetun vaaran tai riskin poissaoloa tai näiden vaikutusten estämistä.

”Turvallisuuden kokemus” on henkilön subjektiivinen käsitys vaaran tai riskin poissaolosta.

”Turvallisuus merkitsee sitä, että on suojeltu vaaroilta eikä ole altistettu niille; se merkitsee vapautta epäilyksistä, varmuutta, perusteltua luottamusta; ja se merkitsee vapautta huolesta ja pelosta” (Berk)

Piileviä virheitä sisältäviä luokkia:

- järjestelmän mekaaniset puutteet
- suunnitteluvirheet
- huonot ylläpitotoiminnot
- väärät toimintatavat (käyttöproseduurit)
- virheisiin pakottavat olosuhteet
- epäjärjestys ja huono siisteys
- järjestelmän tavoitteet ristiriidassa turvallisuuden kanssa
- organisatoriset virheet
- kommunikaatiovirheet
- riittämätön osaaminen (koulutuksen puutteet)
- riittämättömät turvallisuusjärjestelyt

(Reason/Levä 2003)

Turvallisuus ja vahingoittumattomuus ovat lähikäsitteitä. Turvallisuus kuvaa yksilön tunnetta suhteessa tiedossa oleviin riskeihin, mutta myös niitä järjestelyjä, joilla turvalli-

suutta tavoitellaan. Turvallisuus on sekä ominaisuus että tavoite. Turvallisuus on sekä subjektiivinen että objektiivinen käsite. Subjektiiviseksi sen tekee yksilön turvallisuuden tunne ja objektiiviseksi yleinen käsitys turvallisuustilanteesta sekä olemassa olevista turvallisuusjärjestelyistä. Yksilö voi kokea olonsa turvattomaksi, vaikka objektiivisesti tarkasteltuna turvallisuutta ei uhkaa mikään todellinen riski. Koska turvallisuus on yksilön kannalta tunne, on se siten aitoa ja yksilön kannalta todellista. Turvallisuus on arvotetun ja suojattavan kohteen pysymistä vahingoittumattomana. Vahingoittumattomuus on siten suojattavan kohteen turvallinen olotila.

Kuntien toiminnassa turvallisuudella on monia näkökulmia. Toisaalta puhutaan kunnan turvallisuussuunnitelmasta ja toisaalta kunnan riskienhallinnasta.

Käsitteet sekoavat helposti toisiinsa, vaikka kyse on operatiivisesti erillisestä kokonaisuudesta.

Turvallisuussuunnittelulla tarkoitetaan kuntalaisturvallisuutta. Riskien hallinta kohdistuu kunnan sisäisiin, hallinnollisiin ja operatiivisiin toimintoihin.

KUNTALAISTURVALLISUUS

- o toteumat / tilastot
- o turvallisuuden kokeminen

*Palvelutuotanto,
kuntalainen, yhteis-
työ*

Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Turvallisuuskäsitteen kokonaisuus sisältää myös riskien hallinnan, joka sisältää organisaatioturvallisuuden lisäksi myös vahinkoriskien hallinnan ja varautumisen.

OHJAUSRYHMÄ

Turvallisuussuunnitelman laatimistyötä varten perustettiin ohjausryhmä, johon nimettiin *Juupajoen kunnan* edustajina tekninen johtaja Pekka Maasilta, sivistystoimenjohtaja Lea Nurminen ja vs. perusturvajohtaja Paula Siren. *Oriveden kaupungin* edustajina hallintosihteeri Helena Lappi (ohjausryhmän sihteeri), tekninen johtaja Pekka Leskinen, talousjohtaja Marjatta Lilja, sosiaali- ja terveysjohtaja Kari Rannanautio, lukion rehtori-sivistystoimenjohtaja Simo Sinervo ja hallintojohtaja Timo Toivonen (työryhmän puheenjohtaja.) *Pirkanmaan poliisilaitosta* edusti ylikonstaapeli Jari Ylä-Viteli. Tampereen *aluepelastuslaitosta* edusti palomestari Heikki Kojo. *Oriveden seurakuntaa* edusti seurakuntapastori Kari Mäkinen.

Työ käynnistyi 15.6.201 ja tarkoituksena on, että suunnitelma saadaan valtuustojen hyväksyttäväksi vuoden 2010 loppuun mennessä.

Kuntalaisille ja sidosryhmille on järjestetty 14.9.2010 yhteinen Turvallisuusilta Oriveden kaupungintalolla valtuuston kokoushuoneessa. Työn jatkovalmisteluun saatiin hyviä ehdotuksia.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI

2.1 ASUMISTURVALLISUUS

2.1.1 Yleistä

Oriveden kaupungissa valmistellaan ja päivitetään turvallisuussuunnitelmaa. Tehtävää varten on Oriveden kaupunginjohtaja nimennyt turvallisuusyöryhmän Oriveden kaupungin, Juupajoen kunnan edustajista sekä palo- ja poliisiviranomaisista.

Työryhmä on 17.8.2010 nimennyt asumisturvallisuustyöryhmän, jonka tehtävänä on keskittyä erityisesti vanhusväestön asumisturvallisuuden kehittämiseen. Työryhmässä ovat mukana:

Sosiaali- ja terveysjohtaja Kari Rannanautio, puheenjohtaja, kotihoidonohjaaja Sirkka Kaikkonen, vastaava palvelukeskusohjaa Ulla Reini, ma. asuntosihteeri Päivi Rikala, hallintojohtaja Timo Toivonen sekä talousjohtaja Marjatta Lilja.

Työryhmä on katsonut, että on tarkoituksenmukaista samalla kun tarkastellaan vanhusten/ikäihmisten asumisturvallisuutta myös arvioida muiden erityisryhmien asumisturvallisuutta. Tällöin esille tulevat vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien sekä päihdeongelmaisten asumisturvallisuus.

Erityisryhmiin kuuluvilla on heikentynyt toimintakyky. Toimintakyvyn heikkeneminen aiheuttaa vaaratilanteita sekä vaikeuttaa toimintaa hätätilanteissa ja pelastautumista.

Yleisimmät riskit ovat tutkimusten mukaan kaatumistapaturmat ja tulipalot.

Selvitysten mukaan yleisimpiä kotitapaturmat ovat 75-vuotta täyttäneillä naisilla, 25 000 tapahtumaa koko maassa v. 2003 . Kaatumistapausten osuus kasvaa iän myötä. Yli 64-vuotiaista tapaturman kohteiksi useimmiten joudutaan omalla pihamaalla.

Palokuolemista erityisryhmiin kuuluvien osuus on suurin ja taustalla useimmiten vuoteessa tupakointi.

Merkittävästi suurin osa mm. kaatumistapaturmista syntyy kotona. Turvallinen koti mahdollistaa aktiivisen elämäntavan ja tukee toimintakyvyn ylläpitämistä. Toimintakyvyn säilyminen vähentää tapaturmia ja onnettomuuksia sekä turvaa kotona asumisen mahdollisimman pitkään.

Kaikki turvallisuutta, toiminnallisuutta ja esteettömyyttä parantavat ratkaisut lisäävät kaikkien väestöryhmien turvallisuutta.

2.1.2 Tilanne Orivedellä tällä hetkellä

Erityisesti ikäihmisten/vanhusten asumisturvallisuuden kehittäminen on Orivedellä nyt ja tulevaisuudessa haasteellinen asia. Vuoden 2009 lopussa yli 75-vuotiaita oli 1063 ja vuonna 2020 heitä on 1 221. Kotona heistä asuu n. 91 %.

Vuonna 2010 hyväksytyn kaupunki strategian 2016 mukaan kotona tai kodinomaisessa ympäristössä asuvien osuutta lisätään. Mittarina on kotona asuvien ja tehostetussa palveluasumisessa asuvien muutos yli 75-vuotiaista.

Vuoden 2009 marraskuussa tehdyn (THL) asiakaslaskennan mukaan säännöllisen kotihoidon piirissä oli meillä 10,9 % yli 75-vuotiaista. Keski-ikä oli 79,7 vuotta.

Kotihoidon tukipalveluna meillä on yli 20 vuotta toiminut turvapuhelin järjestelmä. Näitä turvapuhelimia on n. 90 henkilöllä. Suurin osa näistä on yli 75-vuotiaita. Tämä osoittaa, että vain osa ikäihmisistämme ovat kotihoidon palvelujen piirissä ja tavallaan myös ” osittaisen asumisturvallisuuden seurannan” piirissä .

Orivedellä on erityisryhmiin kuuluville laitosasumista sekä erimuotoista palveluasumista. Näissä yksiköissä on viranomais määräysten johdosta paloturvallisuus huomioitu tai tarvittavat toimenpiteet suunnitteilla. Eli asiat ovat hyvällä tolalla.

Vanhukset

- Tähtiniemikoti, 56 varsinaista asumispaikkaa. Kiinteistössä savuilmaisimet ja springler-järjestelmä (automaattinen sammutusjärjestelmä)
- Einonkoti ja Annakoti. Kiinteistöissä savuilmaisimet ja automaattinen sammutusjärjestelmä
- Onninkoti, tehostettua palveluasumista, automaattinen sammutusjärjestelmä
- Palvelutalo. Vuonna 2010 asennetaan automaattinen sammutusjärjestelmä
- Vanhustentalot Orivedellä, suositeltu paloturvallisuusjärjestelmää.
- Eräjärven vanhustentaloilla ei ole paloturvallisuus järjestelmiä

Mielenterveyskuntoutajat

- Kuntoutuskoti Puistolankujalla. Ei ole paloturvallisuusjärjestelmiä, ei ole vaadittu. Jokaisessa asunnossa on palovaroitin.

Vammaiset

- Oriveden ryhmäkoti Koulutiellä, 11 paikkaa, Vuoden 2010 loppuun mennessä asennetaan automaattinen sammutusjärjestelmä. Yksikkö ei ole esteetön, liikuntarajoitteisilla vaikeuksia piha-alueella

Päihdeongelmaiset

- Tähtiniemen tukikoti. Kiinteistössä on savuilmaisinjärjestelmä ja asennettu automaattinen sammutusjärjestelmä syyskuussa 2010.

2.1.3 Tilanne Juupajoella tällä hetkellä

Juupajoella erityisryhmiin kuuluvat, vanhusväestö, vammaiset, mielenterveyskuntoutajat, päihdeongelmaiset, asuvat seuraavasti:

1. Juupakoti, vanhainkoti. Kiinteistössä on paloilmoitinlaitteet ja automaattinen sammutusjärjestelmä vuoden 2010 loppuun mennessä. Esteetön.
2. Pienryhmäkoti, paloilmoitinlaitteet ja automaattinen sammutusjärjestelmä 2010 vuoden loppuun mennessä. Esteetön.
3. Vanhainkodin yhteydessä olevat palveluasunnot, paloilmoitinlaitteet ja automaattinen sammutusjärjestelmä 2010 vuoden loppuun mennessä. Esteetön.
4. Neliapila, palvelutalo, omat palovaroittimet ja paloilmoitinlaitteet. Esteetön
5. Vanhustentalo 2 (vanhainkodin vieressä), omat palovaroittimet, ei paloturvallisuusjärjestelmää. Vanhustentalon saneeraus on investointisuunnitelmassa ja samalla asennetaan automaattinen sammutusjärjestelmä
6. Oriveden ryhmäkoti Koulutiellä, automaattinen sammutusjärjestelmä asennettu 2010 loppuun mennessä (ks. Orivesi)
7. Asumispalveluyksiköt, eri puolilla Pirkanmaata
8. Oma vuokra- tai omistusasunto, omat palovaroittimet

Haasteita asumisturvallisuudessa

Asukkaan asumisturvallisuuteen vaikuttavat ympäristön esteettömyys, valaistus ja kunnossapito. Hyvin suunnitellut, valaistut ja talvella auratut ja hiekoitetut kulkuyhteydet ennaltaehkäisevät tapaturmia. Lisäksi asukkaiden toimintakyky ja omatoimisuus pysyvät vireinä. Haasteena on myös eri palveluiden esteetön saatavuus ja kerrostalojen hissittömyys.

Oman asunnon asumisturvallisuus. Ikääntyvä kuntalainen haluaa asua omassa kodissaan. Kotihoidon työntekijät neuvovat ja opastavat asiakasta sekä asunnon että ympäristön turvallisuuskysymyksissä, mm. turvapuhelimien hankinta ja käyttö, palovaroittimen tarkastus, asunnon pienet muutostyöt, erilaisten apuvälineiden hankinta ja käyttö, ympäristön kunnossapito. Asukkaan ja mahdollisten omaisten kanssa tehtävässä hoito- ja palvelusuunnitelmassa kartoitetaan myös asuminen ja siihen liittyvät ongelmat. Asukkaalla on kuitenkin itsemääräämisoikeus omassa kodissaan.

Haasteena ovat myös asukkaat, jotka eivät tarvitse palveluja ja/tai joiden omaiset asuvat kaukana tai heitä ei ole ollenkaan. Toimintakyvyn heiketessä asukkaille voidaan tarjota vaihtoehtoisia asumisratkaisuja.

2.1.4 Haasteita ja ongelmia erityisryhmien asumisturvallisuudessa

Esteettömyys. Asumisturvallisuus on vahvasti kiinni asunnon sekä sen läheisyyden esteettömyydestä. Myös katujen ja kulkuväylien kunto aiheuttaa riskiä kaatumisille eikä pelkästään erityisryhmille vaan kaikille kaupungin asukkaille. Talvinen pihojen ja katujen liukkaus aiheuttaa kaatumisia.

Oman asunnon asumisturvallisuus. Oriveden kaupungin väestöstä keskimääräistä suurempi osuus on vanhuksia. Virallisen tahon voimavarat eivät riitä ohjaamaan, neuvomaan ja toteuttamaan heidän oman asunnon asumisturvallisuus koskevissa asioissa, jotka ehkäisevät esim. tapaturmia ja kaatumisia.

Kriittisimmät tilanteet tulevat esille kotihoidon palvelujen järjestämisen yhteydessä ja kuntoutuksessa, jolloin tehdään asunnon muutostöitä (asennetaan kahvoja, asennetaan kulkuluiskia). Iso haaste on, kuinka voidaan edistää omassa asunnossa asuvien erityisryhmien palo- ja asumisturvallisuutta.

Paloturvallisuus. Myös meillä on suurin riskin aiheuttaja tupakointi ja päihdeongelmat. Tämä näkyy kaupungin vuokra-asunnoissa. Kodeissa olevat vanhanaikaiset tai vialliset sähkölaitteet. Toimintakyky estää tarkistamasta palohälyttimen kuntoa. Ikääntyminen tai muu heikentynyt toimintakyky tai tiedon puute estää uudemman aikaisten sähkölaitteiden hankinnan. Ei ole omaisia asiaa hoitamassa eikä olla vielä kaupungin palvelujen piirissä.

Toimenpide-esityksiä erityisryhmien asumisturvallisuuden parantamiseksi:

Laaja esteettömyys. Oriveden kaupungin vanhus- ja vammaisneuvosto valmistelee parhaillaan esteettömyyskartoituksen laatimista. Valmiina 2011. Kohteena kadut, yhteiskunnan omistamat ja ylläpitämät palvelupisteet sekä yksityiset palvelupisteet. Asuintalojen kohdalta mahdollisesti kartoitetaan hissittömät kerrostalot.

Asuntojen esteettömyys. Neuvonnan ja ohjauksen lisääminen kuntalaisille. Kaupungin hyvinvointi- ja terveystoimen sekä asuntotoimen nettisivut sekä Vanhustyön keskusliitto.

Linkitys haku- ja rahoitusmahdollisuuksiin (vammaispalvelut ja ARA). Iso tarve saada paikallista suunnittelutietoutta> rakennustarkastus ja yksityiset suunnittelijat.

Hyödynnettävissä kotitalousvähennys asunnon muutostöissä, joissa ei ole yhteiskunnan rahaa mukana > tästä myös infoa omaisille, jotka voivat hyödyntää kotitalousvähennyksen kustantaessaan vähäiset eläketulot omaava omaisen asunnon muutostyöt sekä huoltotyöt.

Apuvälineiden käyttö lisää merkittävästi asumisturvallisuutta. Opastus apuvälineiden hankinnassa ja käytössä. Terveyskeskuksen kuntoutushenkilöstö. Tietopisteenä myös kaupungin nettisivut/Kangasalan yhteistoiminta-alue. Myös kotihoitohenkilöstön roolia korostettava.

Erityisryhmiin kuuluville asukkaille suunnitellaan ja tarjotaan asumisratkaisuja, jotka mahdollistavat turvallisen asumisen siinä vaiheessa, kun asukkaan toimintakyky heikkenee.

- suunnitteilla lisätä uusia tehostetun palveluasumisen paikkoja 25-paikalla vuonna 2012
- kehitysvammaisille on suunnitteilla rakentaa vuoteen 2012 mennessä vaativaa hoivaa ja hoitoa tarvitseville 15-paikkainen autetun asumisen yksikkö sekä 12-paikkainen ohjatun asumisen yksikkö samaan pihapiiriin, jolloin asumisen esteettömyys turvataan nykyisen Koulutien ryhmäkodin sijasta

Vahvistetaan asumiseen liittyvien toimijoiden (sosiaali- ja terveystoimi, pelastustoimi, asuntotoimi, omaishoitajat) osaamista ja panostusta asumisturvallisuuden edistämiseen ja kehittämiseen.

Oriveden kaupungin henkilöstölle on jo useamman vuoden ajan järjestetty yhden päivän mittainen turvallisuuskoulutus, johon on liittynyt mm. paloturvallisuusosio.

Laaditaan paikallisia oppaita ja esitteitä asumisturvallisuuden parantamiseen sekä otetaan käyttöön esim. kotihoitohenkilöstölle suunnattu lisäkoulutusjakso (paloturvallisuus).

Yksiköissä, joissa on automaattinen sammutinjärjestelmä, toteutetaan jatkuvaa koulutusta järjestelmän käytön hallitsemiseksi kriisitilanteessa. Opettajina toimii aluepelastuslaitoksen henkilöstö.

Asumisturvallisuuteen liittyvät asiat otetaan mukaan erityisryhmien palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmaan. Asumistilanteen kartoittamiseksi arviointi ja suunnitelma olisi tarkoituksenmukaista tehdä erityisryhmien koti- ja asumisympäristössä.

Erityisryhmien omien erillisasuntojen palotarkastuksia lisätään viranomaisyhteistyötä lisäämällä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Tavoitteena olisi, että kaikkien yli 85-vuotiaiden itsenäisesti asuvien asuntojen paloturvallisuus/palotarkastus tehtäisiin säännöllisesti kolmen vuoden välein.

Kaatumisriskin vähentäminen

Lisätään omaisten ja hoitohenkilöstön koulutusta kaatumistapaturmien ehkäisystä. Lisätään tiedostusta ja neuvontaa kaatumistapaturmien ehkäisemisestä ja tuetaan ikääntyneiden mahdollisuuksia itse vähentää kaatumisriskiä.

Edistetään iäkkään väestön mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen eri toimijoiden yhteistyönä; hyvinvointi- ja terveystoimi, liikuntapalvelut, yhteistoiminta-alue, urheiluseurat sekä eläkeläisjärjestöt . Ollaan suunnittelemassa hanketta VOIMAA

VANHUUTEEN, joka on iäkkäiden terveystoimintaohjelma. Hankkeessa paneudutaan erityisesti lihasvoimaa ja tasapainoa ylläpitävien ja parantavien liikuntamuotojen lisäämiseen ja kaatumisten taustalla olevien vaaratekijöiden poistamiseen.

Joukkoliikenne. Palveluliikenne NOPA, tulevaisuuden tavoite on lisätä yksilöllisen kuljetuksen mahdollisuuksia avustajapalvelua toteuttamalla.

2.2 LIKENNETURVALLISUUS

2.2.1 Ylä-Pirkanmaan liikenneturvallisuuksuunnitelma (2007) ja sen toimenpide-ehdotusten toteutuminen

Tiehallinnon Hämeen tiepiiri, Juupajoen, Kurun, Mäntän, Oriveden, Ruoveden, Vilppulan ja Virtain kunnat ovat laatineet vuonna 2007 seudullisen liikenneturvallisuuksuunnitelman. Suunnitelmassa on selvitetty liikenneturvallisuuksun nykytila ja kartoitettu liikenneturvallisuuksuongelmia kyselyn ja onnettomuusanalyysin avulla. Nykytilanteen selvitys on antanut lähtökohdat liikenneturvallisuuksuustyön tavoitteiden ja päämäärien asettamiselle. Kuntakohtaiset liikenneympäristön parantamistoimenpiteet ja hallintokuntien laatimat liikenneturvallisuuksuustyön toimintasuunnitelmat tukevat tavoitteisiin pääsemistä.

Liikenneturvallisuuksukyselyssä merkittävimmiksi liikenneturvallisuuksuongelmiksi koettiin ylinopeudet, teiden tai katujen heikko kunto, poliisivalvonnan puuttuminen sekä jalankulku- ja pyöräteiden puute tai sijainti.

Suunnittelualueen kuntien liikenneturvallisuuksuustyölle määriteltiin koetun liikenneturvallisuuksun ja onnettomuus analyysien tulosten pohjalta seuraavat toiminnalliset tavoitteet:

- henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien väheneminen alle maan keskimääräisen tason,
- kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen,
- ajonopeuksien hillitseminen,
- turvallisen liikennekäyttämisen edistäminen,
- kasvatusta-, valistus ja tiedotustyön käynnistäminen,
- liikennejärjestelyjen toteuttaminen toimenpideohjelman mukaisesti.

Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa on esitetty liikenneympäristöön kohdistuvia teknisiä toimenpiteitä suunnittelualueella yhteensä 101 kpl, joista 16 Juupajoelle ja 9 Orivedelle.

Oriveden osalta pääosa toimenpiteistä oli pieniä, helposti toteutettavia liikennemerkki-, näkemäraivaus- ja nopeusrajoitustoimenpiteitä. Nämä toimenpiteet on toteutettu, lukuun ottamatta kantatien 58 niin sanotun Nesteen risteyksen liikennejärjestelyä.

Suurin, nykyisen liikenneviraston kanssa yhteistyössä tehtävä toimenpide on Orivesi-Haapamäki radan tasoristeysjärjestelyjen suunnittelu ja rakentaminen. Tämä hanke on edennyt suunnitteluvaiheeseen.

Kuluvan vuoden aikana käynnistyy tasoristeysjärjestelyjen yleissuunnitelman laadinta.

Liikenneturvallisuuksuunnitelman laadinnan jälkeen on laadittu Rovastintien kevyen liikenteen väylän rakennussuunnitelma ja siihen liittyvä kantatien 58 tiesuunnitelma, jossa Asematien ja Rovastintien eteläpään liittymät porrastetaan liikenneturvallisuuksun parantamiseksi.

Juupajoelle liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat pääosin toteuttamatta, hankkeiden toteuttaminen on valtaosin tiehallinnon vastuulla.

Kuntien eri hallintokunnat ovat laatineet kuntakohtaiset toimintasuunnitelmat (liikennekasvatuksen, -tiedotuksen ja -valistuksen toimintasuunnitelma) vuosille 2007-2011. Suunnitelmaa tarkennetaan vuosittain, jolloin mm. toimenpiteiden ajoitus jakson loppuvuosille tarkentuu. Esitetyillä toimenpiteillä pyritään lisäämään kaikkien kuntalaisten tietoisuutta liikenneturvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä. Lasten lisäksi liikennekasvatus ja -valistus kohdennetaan nuorille, työikäisille ja ikääntyneille.. Esitetyt keinot ovat moninaisia: mm. liikenneturvallisuusasioista tiedottaminen, kannustaminen turvavälineiden käyttöön, teemapäivien ja koulutuksen järjestäminen.

Liikenneturvallisuuden seurannan mittareiksi alueella valittiin:

Liikenneturvallisuustyön vaikuttavuus

- henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä (onnettomuutta/vuosi)
- onnettomuuskustannukset (€/vuosi)

Viestintä, valvonta ja pelastus

- turvavyön, heijastimien ja pyöräilykypärien käyttöaste (oma seuranta %)
- liikennetiedotus ja koulutustilaisuudet (kpl/vuosi)

Tienpito ja yhdyskuntarakenne

- liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen (%)

Liikenneturvallisuustoiminnan uudistaminen ja kehittäminen

- liikenneturvallisuusryhmien kokoontumiset (kerta/vuosi)
- seudullisen liikenneturvallisuusryhmän kokoontumiset (kerta/vuosi)
- toimintasuunnitelmien toteutumisen arviointi ja päivittäminen (%)
- liikenneturvallisuusasiain sisällyttäminen henkilöliikenteen (koulu-, palvelukuljetukset) osto- ja tilaustoimintaan (%)

Turvallisuusillassa 14.9.2010 nostettiin esille mm.:

- Oriveden keskustan ja Hirsilän välinen kevyen liikenteen väylä, jonka rakentaminen tulisi täydentää niin, että yhteys olisi katkeamaton;
- Eräjärvellä Syrjänmäen kunnossapito (suolaus, hiekoitus)
- Wetterkullan mutkat
- pysäkkien katokset ja tievalot

Juupajoen asukkaiden suurimmat huolenaiheet liikenneturvallisuudessa ovat Korkeakosken keskustan läpi kulkeva raskas liikenne, kirkonkylän koulun puuttuvat kevytväylät sekä Korkeakosken taajaman ja kantatien väliltä puuttuva kevytväylä.

2.2.2 Vaarallisten aineiden ohikuljetukset

2.2.2.1 Vaarallisten kemikaalien kuljetus maanteillä

Vaarallisten kemikaalien kuljetusmäärät eri tieosuuksilla liikenneministeriön julkaisun 47/2004 ”Vaarallisten aineiden kuljetukset 2002, Viisivuotisselvitys” mukaan Oriveden ja Juupajoen kautta kulkevat kuljetusmäärissä on sekä alueelle tulevat että sieltä lähtevät määrät.

Maantieosuus	tn / viikko
vt 9, Kangasala- Orivesi- Jämsä	0 - 1000
kt 58, Kangasala- Orivesi	0 - 500
kt 66, Orivesi-Juupajoki- Ruovesi	0 - 500
kt 58, Orivesi-Juupajoki- Mänttä-Vilppula	0 - 1000

2.2.2.2 Vaarallisten kemikaalien kuljetus rautateillä

Vaarallisten kemikaalien kuljetusmäärät vuonna 2008 eri rataosuuksilla aluepelastuslaitoksen toimialueella on esitetty seuraavissa taulukoissa. Kuljetusmäärissä on sekä alueelle tulevat että sieltä lähtevät määrät.

Rataosuus	Vaarallisia kemikaaleja t / viikko	Vaunuja / viikko
Tampere- Kangasala- Orivesi	7127	180
Orivesi- Jämsä	7047	178
Orivesi- Juupajoki- Mänttä-Vilppula	80	2

Vaarallisten kemikaalien rautatiekuljetukset kulkevat Oriveden ja Juupajoen keskustojen vierestä läpi.

Vaarallisten aineiden ohikuljetukset on huomioitu myös kuntien valmiussuunnitelmissa.

2.3 KATUTURVALLISUUS

2.3.1 Katuturvallisuuden nykytila

Poliisin tilastojen mukaan (Katuturvallisuusindeksi) Orivedellä ja Juupajoella on katuturvallisuuden tilanne hyvä. Tähän tulokseen on päästy hyvällä viranomaisyhteistyöllä.

KATUTURVALLISUUSINDEKSI 2003 - 10/2010

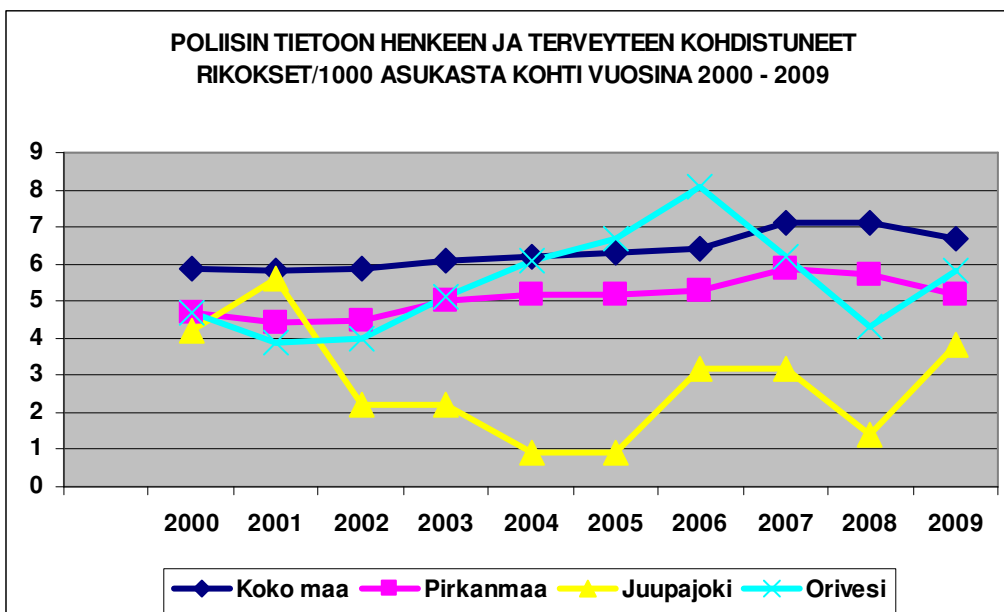
Ed.VUOSI/Kul.VUOSI: Pois jätetyt kohteet (VUOSI muutos%)

suhteellinen arvo	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Ed.VUOSI	KulVUOSI	VUOSI muutos
Orivesi	102,94	90,59	93,55	83,59	97,45	124,10	106,27	108,15	127,19	19,04
Juupajoki	270,07	335,85	393,57	160,31	130,64	340,74	159,29	163,16	177,36	14,19
Mänttä-Vilppula	116,39	114,62	132,75	111,68	104,23	124,13	122,54	123,80	104,10	-19,70
Kuhmoinen	80,36	90,26	142,72	90,53	200,19	198,14	148,23	137,84	133,30	-4,54
8330 Pirkanmaa	114,35	108,28	109,20	105,94	98,42	101,85	113,42	110,65	107,74	-2,91

Katuturvallisuusindeksi on ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen, ratti- ja liikennejuopumusten painotetun lukumäärän suhde väestön määrään. Ryöstöt, törkeät ryöstöt ja törkeät pahoinpitelyt painotetaan 10 pisteellä, pahoinpitelyt ja lievät pahoinpitelyt 5 pisteellä, vahingonteot, törkeät vahingonteot ja liikennejuopumukset yhdellä pisteellä. **Mitä isompi luku suhteessa, niin sitä parempi katuturvallisuus on.**

Ilmoitettu Kpl	2006	2007	2008	2009	Ed.VUOSI	KulVUOSI	VUOSI muutos	VUOSI muutos%
liikenneturvallisuuden vaarantaminen	600	744	594	666	231	169	-62	-26,84%
törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	13	22	19	19	11	4	-7	-63,64%
rattijuopumus, huumautuneena ajaminen	27	29	20	30	13	7	-6	-46,15%
törkeä rattijuopumus	35	38	42	32	19	9	-10	-52,63%
muu liikennejuopumus	2	5	3	1	0	0	0	/0
kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle	4	2	5	3	1	1	0	0,00%
liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla	0	1	0	0	0	0	0	/0
muut liikenne rikokset	55	67	59	61	22	23	1	4,55%
Liikenne rikokset	736	908	742	812	297	213	-84	-28,28%

Taulukko: Liikenne rikokset Orivesi 21.6.2010

2.3.2 Kameravalvonta

Oriveden kaupunki on vuoden 2010 aikana asennuttanut omiin kiinteistöihinsä valvontakameroita seuraavasti:

- kaupungintalo 3 kpl
- Yhteiskoulu 10 kpl
- liikuntahalli 6 kpl
- terveystakeskus 3 kpl
- Tähtiniemi-koti 2 kpl
- tekninen varikko 2 kpl.

Lisäksi mahdollisesti myös kotihoidon toimiston yhteyteen hankitaan valvontakamera.

Juupajoella on kameravalvontaa tällä hetkellä vain kunnanviraston kiinteistössä.

2.3.3 Katuturvallisuuden lisääminen

Orivedellä ja Juupajoella on parannettu katuturvallisuutta ravintoloiden kanssa käydyin keskusteluin ja myös ravintoloiden ulkovalaistuksen lisäämisellä. Lisäksi Orivedellä on valvontakamerat Hotelli Orivedessä ja Polle Pubissa.

Katuturvallisuuden lisäämiseksi ainakin Orivedellä on harkittu katuvalvontakameroiden (2-4 kpl) asentamista.

Poliisin jatkuva ja näkyvä valvonta on tehokas keino katuturvallisuuden parantamiseksi. Myös poliisin näkyminen katukuvassa merkittävästi parantaa katuturvallisuutta.

Poliisin palvelujen säilyminen Orivedellä on välttämätön, jotta nykyinen palvelutaso ei heikkene.

Katuvalaistuksen käyttöaikojen lisääminen, toteutetaan Juupajoelle 2011.

2.4 LAPSET JA NUORET

2.4.1 Lasten ja nuorten hyvinvointi

Vuoden 2008 alusta voimaan tullut lastensuojelulaki velvoittaa kuntia laatimaan lastensuojelusuunnitelman. Juupajoen kunnanvaltuusto on hyväksynyt ”Lasten hyvinvoinnin suunnitelman” 14.12.2009. Oriveden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ”Oriveden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman” 15.2.2010. Oriveden kaupungin-hallitus päätti 8.2.2010 asettaa vuosiksi 2010–2012 poikkihallinnollisen Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän seuraamaan ja koordinoimaan toimenpidesuosituksen toteutumista. Seurantaryhmässä on mukana varhaiskasvatuksen, kasvatus- ja opetuspalvelukeskuksen, erityispalveluiden, sosiaalityön, nuoriso- ja liikuntapalveluiden edustaja sekä hyvinvointi- ja terveyslautakunnan sekä lasten ja nuorten lautakunnasta edustaja.

Lasten ja nuorten parissa toimivat yhteisöt ja järjestöt Juupajoella

Lasten ja nuorten parissa toimivat vapaaehtoisjärjestöt, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Juupajoen paikallisyhdistys, Juupajoen 4 H-yhdistys, Juupajoen eräpartio, Juupajoen demokraattiset pioneerit, Juupajoen Urheilijat, SB Juupajoen Junnut ja Korkeakosken VPK:N nuorisosaasto, järjestävät eri ikäisille lapsille ja nuorille harrastotoimintaa omassa kunnassa. Lisäksi Juupajoen seurakunnan perhetyö on organisoimassa perheille monenlaisia tapahtumia.

Tämä vapaaehtoisjärjestöjen ja seurakunnan toiminta antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden viettää vapaa-aikaa ohjatusti ja turvallisissa puitteissa. Lapset ja nuoret omaksuvat uusia taitoja ja samalla sekä suvaitsevaisuus että erilaisuuden hyväksyminen lisääntyy. Vapaaehtoisjärjestöt tarvitsevat toimintaansa kuitenkin aikuisia ohjaajia, joista on jatkuva puute.

Koska kuntien suunnitelmat ovat näiltä osin perusteellisesti valmisteltuja ja sisällöltään vielä hyvin ajan tasalla, ei laajamittaiseen referointiin ole tarvetta. Toivottavaa on, että em. suunnitelmat "kuluvat" niin päättäjien kuin viranhaltijoiden käsissä ja antavat yhteisiä eväitä lasten ja lapsiperheiden aktiivisen ja turvallisen arjen rakentamiseen (Juupajoen visio). Aktiivisuus merkitsee toiminta- ja osallistumismahdollisuuksien turvaamista. Turvallisuuteen kuuluu asuin- ja elinympäristön tekninen turvallisuus, kuten liikenneturvallisuus, kunnan tilojen ja leikkipaikkojen turvallisuus. Turvallisuutta tuovat myös hyvälaatuiset ja toimivat peruspalvelut kuten terveydenhuolto, päivähoido ja perusopetus, jotka ovat saavutettavissa ajallisesti ja paikallisesti. Arkeen kuuluu myös taloudellinen turvallisuus.

Turvallisuussuunnittelun yhtymäkohtia / konkreettisia toimenpide-ehdotuksia / Juupajoki:

- turvallinen ympäristö: leikkikenttien kunnostus ja varustaminen (työn alla), liikenneturvallisuus, valaistus ja ilkeiden ehkäisy
- koulukiusaamisen (koulussa tapahtuvan henkisen ja fyysisen väkivallan) ehkäisemiseksi käynnistetään KIVA-Koulu toimenpideohjelma

Toimenpide-ehdotukset ovat edenneet niin, että leikkikenttien kunnostus ja varustus on meneillään. Osalle kunnan leikkikentistä on jo vaihdettu uudet leikkivälineet rikkoontuneiden tilalle. Kiva-koulu ohjelma on jo käytössä Kirkonkylän koulussa. Juupajoen koulukeskus on rekisteröitynyt ohjelmaan, ja se otetaan käyttöön syksyllä 2011. Suunnittelun kameravalvonnan toivotaan rauhoittavan Koskitien, torin ja koulukeskuksen pihan iltaliikennettä ja ehkäisevän ilkeävaltaa.

Kehittämiskohteita Orivedellä:

- nuorisopalvelut / ohjattujen vapaa-ajan palvelujen tarjoaminen kaikille lapsille ja nuorille
- liikuntapalvelut / tarjota monipuoliset liikuntamahdollisuudet kaikille lapsille ja nuorille sekä lisätä ohjattuja liikuntapalveluja
- työpaja / asiakkaan kokonaisvaltainen ja yksilöllinen tukeminen

- lasten itsetunnon kohottaminen, valmius vastustaa päihteiden käytön aloittamista
- nuorten päihteiden käyttö / varhainen puuttuminen (0-toleranssi)

Lähivuosien kehittämistarpeet ovat Juupajoella samanlaisia kuin Oriveden kehittämiskohteet.

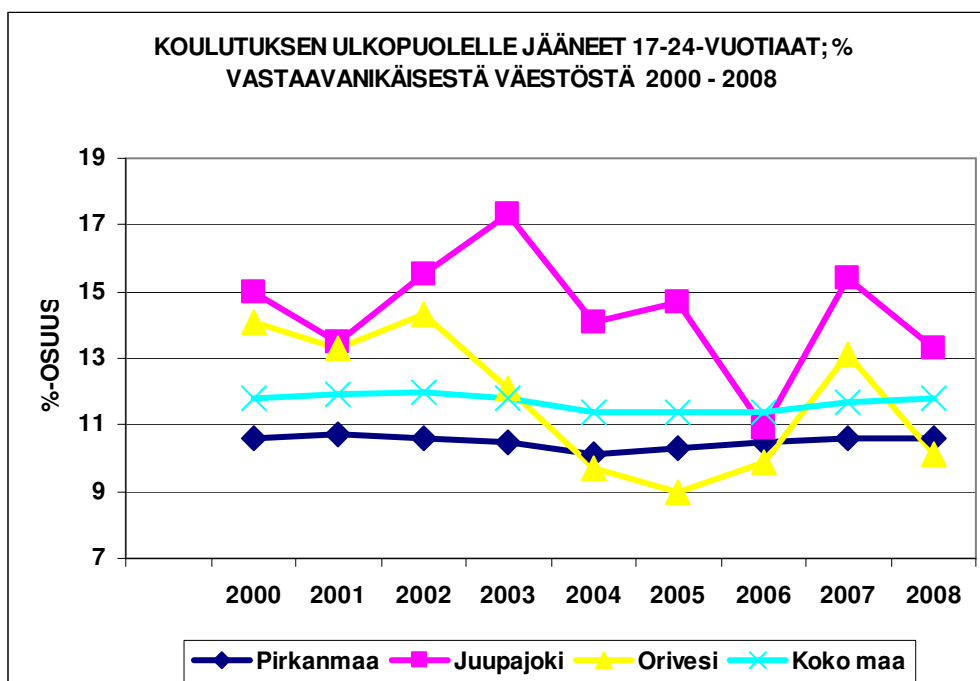
2.4.2 Nuorten ammatillinen koulutus, työttömyys ja toimeentuloturvan tarve

Nuorten ammatillista koulutusta, työttömyyttä ja toimeentulotuen tarvetta kuvataan ja selvitetään THL:n ylläpitämän Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet tietokannan perusteella vuosilta 2000 – 2008.

2.4.2.1 Nuorten ammatillinen koulutus

Mittarina on koulutuksen ulkopuolelle jääneet 18 – 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Orivedellä koulutuksen ulkopuolelle jääneitä nuoria oli vuonna 2000 14,1 %, joka oli selvästi enemmän kuin koko maassa ja Pirkanmaalla. Tilanne parani merkittävästi vuodesta 2004 alkaen, jolloin toteutettu nuorisotyöttömyyden alentamiseen pyrkivää Preppaus nuoret hanketta, jossa ohjattu koulutukseen. Vuonna 2007 oli taas kasvua. Vuonna 2008 koulutuksen ulkopuolella oli 10,1 % 18-24 vuotiaista. Se on vähemmän kuin koko maassa ja Pirkanmaalla.

Juupajoella koulutuksen ulkopuolella nuoria oli v. 2000 15,0% . Vuonna 2008 heidän määränsä oli vähentynyt ja 18 – 24 vuotiaista koulutuksen ulkopuolella oli 13,3 %. Koko tarkastelujakson Juupajoella oli keskimäärin enemmän koulutuksen ulkopuolella nuoria kuin Orivedellä, Pirkanmaalla ja koko maassa.

2.4.2.2 Työttömyys

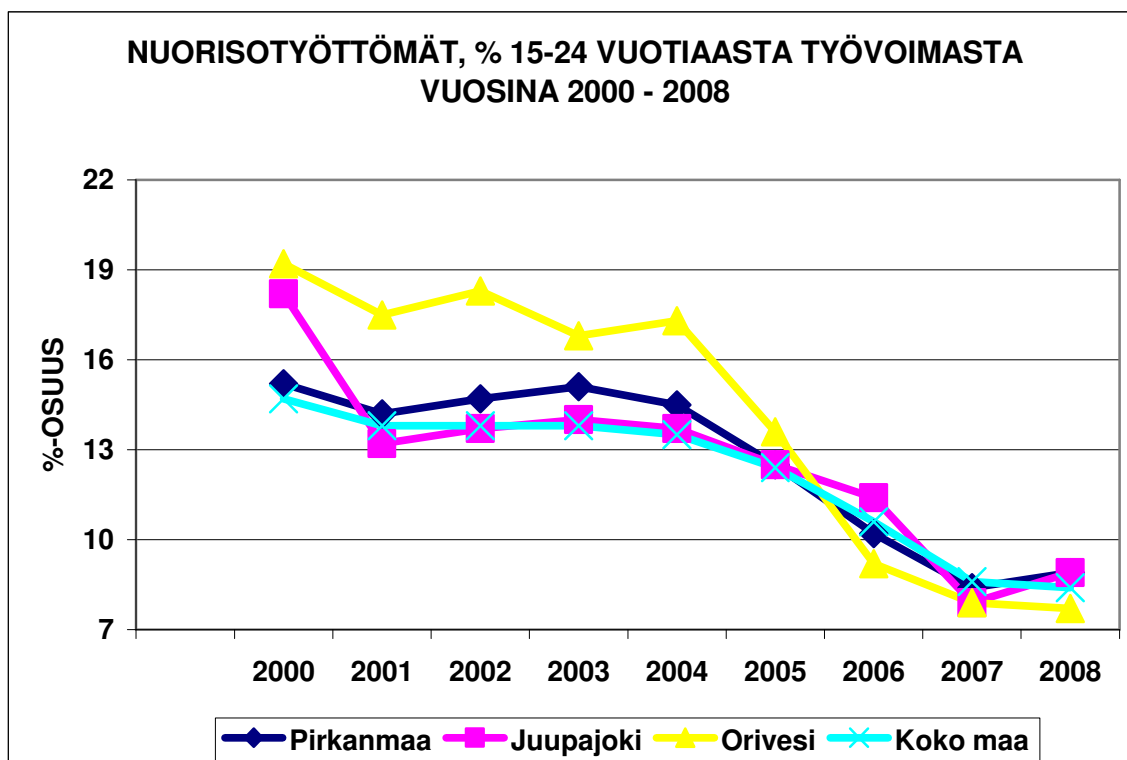
Mittarina nuorisotyöttömät, % 15 – 24-vuotiaasta työvoimasta. Työttömyys on vuosina 1992 – 2000 kohdellut kovalla kädellä Oriveden seutua, se näkyy myös nuorisotyöttömyydessä . Vuonna 2000 Orivedellä nuorisotyöttömiä oli 19,2 % ja Juupajoella 18,2 %. Tuossa vaiheessa meidän alueen nuorisotyöttömyys oli korkeampaa kuin Pirkanmaalla ja koko maassa. Vuonna 2008 Oriveden nuorisotyöttömyys oli laskenut ja oli 7,7 % . Juupajoella vastaavana aikana oli nuorisotyöttömiä 8,9 %. Nuorisotyöttömyyden kehityskaari oli vajaan vuosikymmenen aikana mennyt hyvään suuntaan. Orivedellä se oli v. 2008 alhaisempaa kuin Pirkanmaalla ja koko maassa.

Nuorisotyöttömyyden alenemisen taustalla on erilaisia tekijöitä Orivedellä: Preppaus nuoret ja Starttivalmennus ja muut eri toimijoiden yhteistyötä edistäneet hankkeet. Nuorten kanssa toimijat saivat oman toimipisteen Kiikanmäen neuvolan kiinteistöstä, joka myös on edistänyt yhteistyötä.

Vuonna 2009 nuorisotyöttömyys lähti nousuun meidän alueella ja koko maassa uuden laman myötä.

Nuorisotyöttömien 15 – 24-vuotiaiden määrä Orivedellä ja Juupajoella vuosina 2000 – 2008

	2000	2001	2002	2004	2005	2006	2007	2008
Orivesi	61	53	59	56	45	31	29	28
Juupajoki	20	15	13	13	10	8	6	7

2.4.2.3 Toimeentulotuki

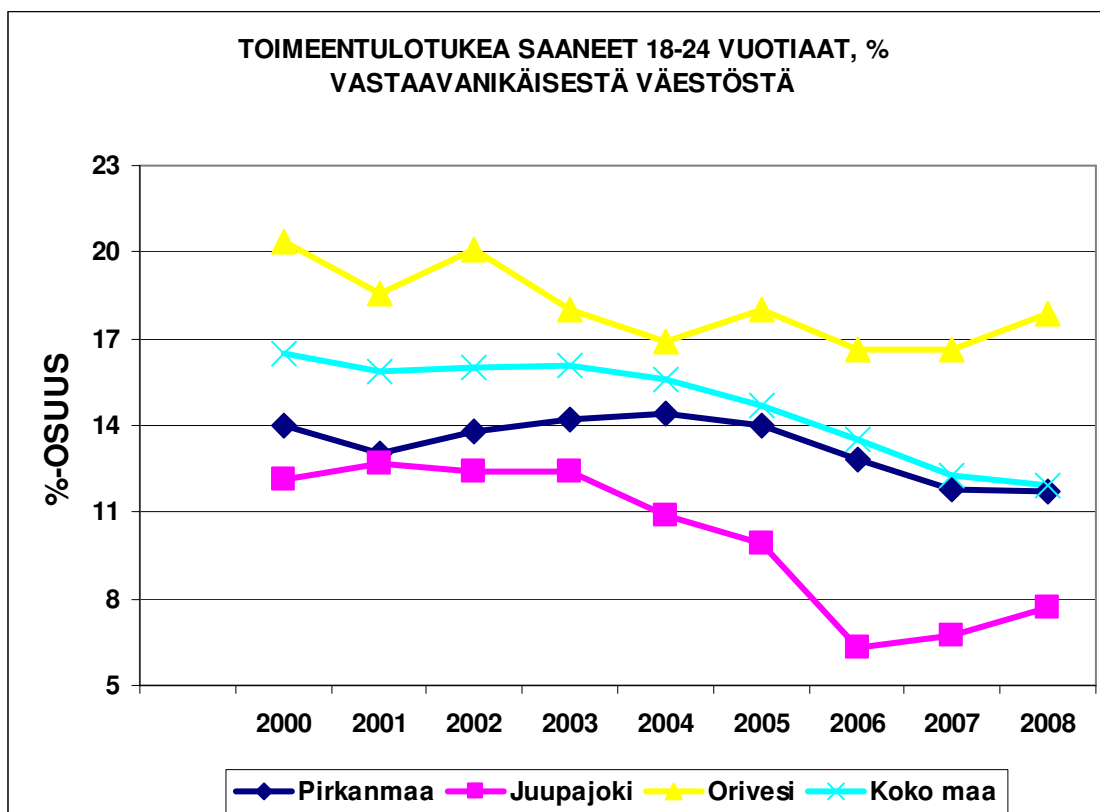
Mittarina toimeentulotukea saaneet 18-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä. Toimeentulotuen tarve kulkee käsikädessä työttömyyden kanssa. Vuonna 2000 Orivedellä toimeentulotukea sai lähes viidennes 20,4 % ja Juupajoella 12,1 % nuorista. Orivedellä heitä oli enemmän kuin koko maassa ja Pirkanmaalla, kuten oli työttömyydenkin osalta. Juupajoella 18-24-vuotiaiden toimeentulotukiasiakkaiden määrä on käynyt vähiin vuoteen 2008 mennessä, 7,7 %, pitkäaikaisesti heistä ei saanut kukaan toimeentulotukea. Oriveden osalta nuorten toimeentulotukisaajien määrä ei ole vähentynyt niin merkittävästi, vuonna 2008 heitä oli 17,9 % ikäryhmästä. Selvästi enemmän kuin koko maassa ja Pirkanmaalla.

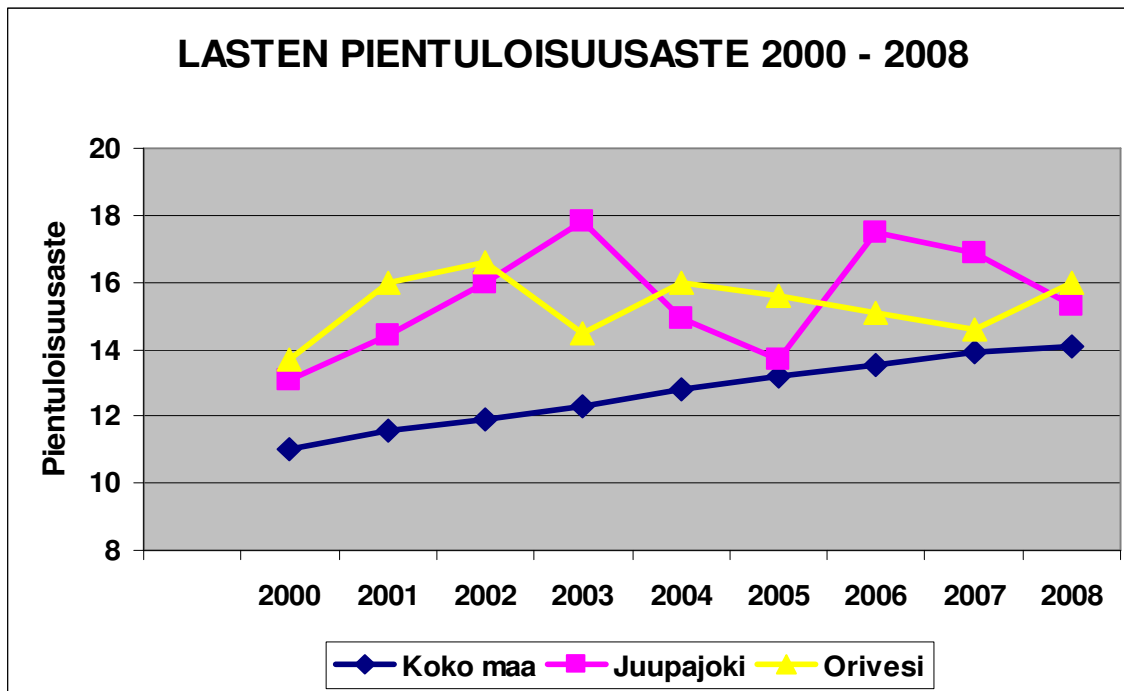
Mielenkiintoista Oriveden osalta on ollut se, että nuorten toimeentulotuen saajien määrä on alentunut hitaammin kuin nuorisotyöttömien tai koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä.

Orivedellä on jäänyt työttömyysturvan ja työvoimahallinnon toimenpiteiden ulkopuolelle nuoria, jotka oman passiivisuuden ja tiukan työllisyyspolitiikan johdosta ovat löytäneet viimesijaisen turvan sosiaalityöstä. Nuorten osalta on tarkistettu toimeentulotukikäytäntöjä. Heidän asiansa käsitellään ensi kerralla aina henkilökohtaisesti ja heidät ohjataan välittömästi kaupungin nuorisotyöttömyyttä ehkäisevien hanketyöntekijöiden pakeille tavoitteena ohjata aktivoiviin toimenpiteisiin.

Toimeentulotukea saaneet 18-24-vuotiaat orivedellä ja Juupajoella vuosina 2000 – 2008

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Orivesi	121	110	126	108	100	111	101	106	114
Juupajoki	23	23	21	22	17	14	9	10	11

2.4.3 Laillisuus- ja asennekasvatus

2.4.3.1 Nykytilanne

Laillisuus- ja asennekasvatuksen merkitys on korostunut entisestään. Tuntuu joskus, että nykynuorilla on oikean ja väärän ymmärtäminen hämärtynyt. Tehdään tyhmyyksiä sen paremmin ajattelematta, miten nämä teot saattavat vaikuttaa heidän omaan tulevaisuuteen.

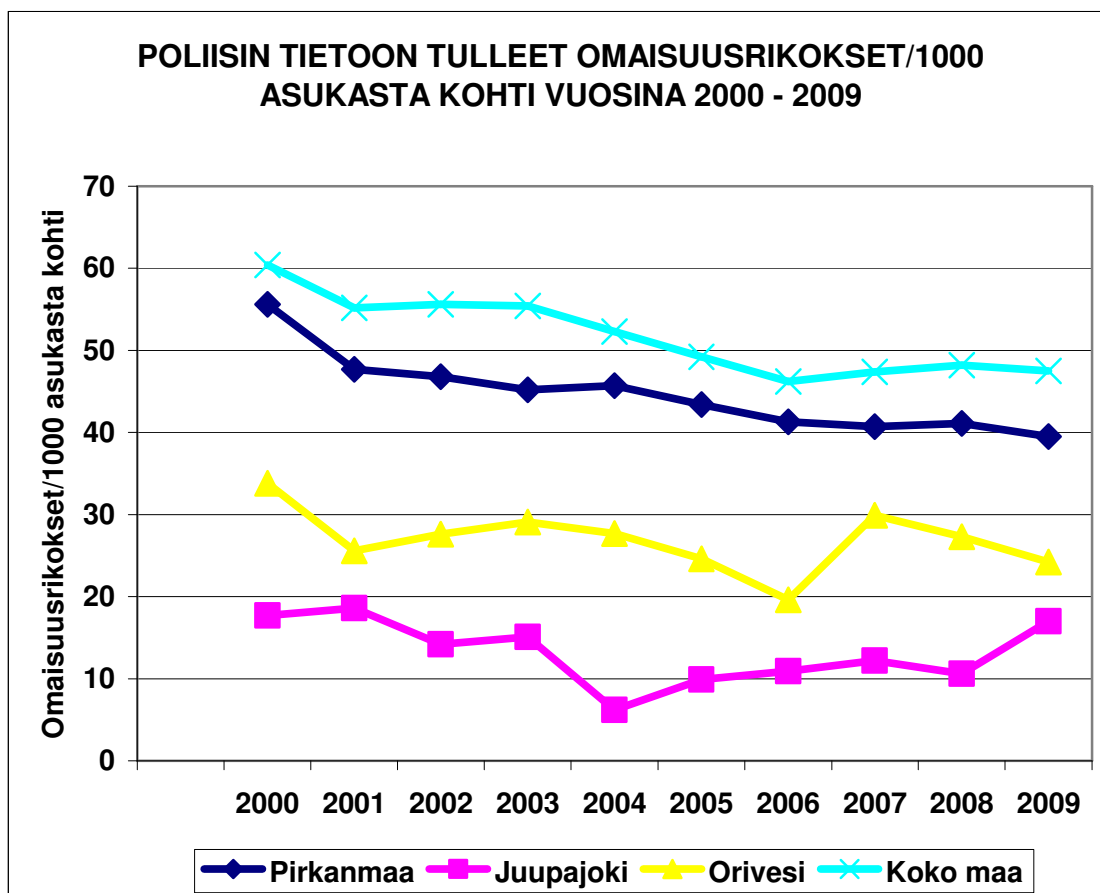
Asennekasvatuksessa tärkein tekijä on lapsen ja nuoren oma koti. Kodista saadut oikeat asenteet ja mallit ovat se perusta, jolle on hyvä luoda jatkoa koulussa annettavalle laillisuus- ja asennekasvatukselle.

Poliisin rooli on myös tärkeä lapsille ja nuorille annettavassa laillisuuskasvatuksessa. Pirkanmaan Kihlakunnan poliisilaitokselle on perustettu eri kuntiin ja kaupunkeihin omat koulupoliisit, jotka toimivat yhteyshenkilöinä poliisin ja koulun välillä. Poliisit käyvät kouluissa pitämässä tunteja laillisuus- ja liikennekasvatukseen liittyvissä asioissa ja poliisi osallistuu koulujen vanhempainiltoihin ja erilaisiin tapahtumiin.

Orivedellä ja Juupajoella on yhteistyö poliisin ja koulujen välillä toiminut hyvin. Kaikki on perustunut siihen, että toimijat tuntevat toisensa ja eteen tulleet ongelmat on koettu yhteisiksi.

2.4.3.2 Toimenpiteet

- nuorten perheiden tukeminen eteen tulevissa ongelmatilanteissa
- lasten laillisuus- ja asennekasvatus jo esikouluasteesta lähtien
- poliisin ja koulujen välinen yhteistyö vähintään nykyisellä tasolla ja sen kehittäminen resurssien puitteissa
- varhainen puuttuminen nuorten rikoksentekijöiden kohdalla ja heidän tekemien rikosten nopea käsittely sekä sovittelukäytännön lisääminen
- nopea ja mutkaton viranomaisyhteistyö eri toimijoiden välillä nuorten ongelmatilanteita selvitetäessä

Orivesi ja Juupajoki ovat omaisuusrikosten kannalta suojaisia paikkoja. Orivedellä omaisuutemme on paremmin varkailta turvassa kuin Pirkanmaalla ja koko Suomessa. Juupajoella varkauksia on harvoin.

3 TURVALLISUUSTYÖN TAVOITTEET

Kehittämiskohde	Tavoite	Seuranta-indikaattori	Vastuutaho (ltk, palvelukeskus)	Aikataulu
ASUMISTURVALLISUUDEN KOHENTAMINEN				
Laaja esteettömyys	Laaditaan esteettömyyskartoitus	Laadukas laadinta Toimenpide-ehdotukset tehty	Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja	Valmis 30.6.2011
Asuntojen esteettömyys	Neuvonta ja ohjaus Tiedottaminen	On järjestetty	Hyvinvointi- ja terveyslautakunta Perusturvalautakunta	-2015
Turvallisuuskoulutus kuntalaisille	20 % vuosittain koulutetaan	vuosittain	Hyvinvointipalvelut Perusturvalautakunta Pelastuslaitos toimivallan puitteissa	
	Kotihoitajien jatkopaloturvallisuuskoulutus	Kaikki ovat suorittaneet	Hyvinvointi- ja terveyslautakunta Perusturvalautakunta Aluepelastuslaitos	2013
Yli 85-vuotiaiden asumisturvallisuuden lisääminen	Palotarkastukset joka kolmas vuosi	Toteutettu 90 %:sti	Hyvinvointi- ja terveyslautakunta Perusturvalautakunta Aluepelastuslaitos	2013
Kaatumisriskien vähentäminen	lääkärien ohjatun liikunnan lisääminen, lihaksiin voimaa	Aloitetaan uusia liikuntaryhmiä	Hyvinvointi- ja terveyslautakunta Liikuntapalvelut	2011–2013
LIIKENNETURVALLISUUS	Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien vähentäminen alle maan keskimääräisen tason	ELY-keskuksen tilastot Poliisin tilastot	ELY-keskuksen infra- ja liikennevastuualue Poliisiviranomainen	- 2015
	Keveyden liikenteen turvallisuuden parantaminen	Väylien kunnossapito ja uudisrakentaminen	ELY-keskus Kunta, tekniset palvelut	-2015
	Turvallisen liikennekäyttäytymisen edistäminen	Poliisin valvonta ja erilaiset tietoisuuskampaniat Yleiskaavoitus	Poliisiviranomainen Ympäristölautakunta Tekninen lautakunta	- 2015
	Kasvatus-, valistus- ja tiedotustyö	Varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat	Kodit Lasten ja nuorten lautakunta Perusturvalautakunta Sivistyslautakunta	- 2015
KATUTURVALLISUUS	Nykytason säilyttäminen ja parantaminen	Katuturvallisuusindeksi	Poliisi Kunnat	- 2015

KATUTURVALLISUUS	Poliisin palvelupisteen ja palvelutason säilyttäminen	Henkilöstö- ja kalustoresurssit	Pirkanmaan kihlakunnan poliisilaitoksen johto	- 2015
LAPSET JA NUORET	Toiseen asteen koulutus	Koulutuspaikka kaikille	Lasten ja nuorten lautakunta Sivistyslautakunta	- 2015
	Alaikäisten päihteiden käytön 0-toleranssi	Lastensuojeluilmoitusten vähentäminen	Kodit Poliisi Lasten ja nuorten lautakunta Perusturvalautakunta Seurakunnat	- 2015
	Vapaaehtoistyön toimintaedellytysten edistäminen	Harrastajamäärät Ohjaajaresurssit	Juupajoen kuntatiimi Seurakunnat Lasten ja nuorten lautakunta	- 2015

4 SEURANTA JA ARVIOINTI

Vastuutahoiksi nimetyt seuraavat tavoitteiden toteutumista suunnitelmakauden aikana. Ohjausryhmä kokoontuu kerran vuodessa elokuun loppuun mennessä arvioimaan tavoitteiden toteutumista ja esittää tarvittaessa tarkistukset tavoitteisiin kunnanhallituksille. Kunnallisvaltuustot päivittävät suunnitelman kerran valtuustokaudessa (seuraavan kerran syksyllä 2013).

Ohjausryhmän koolle kutumisesta vastaa Oriveden kaupungin hallintojohtaja.

Suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon vuosittain talousarvion laadinnassa. Tilinpäätösten yhteydessä arvioidaan tavoitteiden toteutumista.